

2017/87

ONTVANGEN 23 OKT. 2017

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Saxion Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 70.000
7500 KB ENSCHEDE

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **20 OKT. 2017**
Betreft Macrodoelmatigheidsbesluit Pedagogisch Educatief Medewerker te
Enschede

Onze referentie
1267092

Uw brief van
07 september 2017

Uw referentie
2017002162

Bijlagen
1

Geacht college,

Met uw brief van 7 september 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 13 september 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het associate degree-programma Pedagogisch Educatief Medewerker te verzorgen als bekostigd programma (deeltijd) in de gemeente Enschede. Het programma is voorgesteld in het Croho-onderdeel Onderwijs en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 10 oktober september 2017, kenmerk 2017/87 positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het associate degree-programma Pedagogische Educatief Medewerker te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente Enschede. Op het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel Invoering associate degree-opleiding, geldt onderhavig besluit als positief besluit voor de Associate degree-opleiding Pedagogisch Educatief Medewerker te Enschede. Met toepassing van artikel 6.2, derde lid, van de WHW, bepaal ik dat mijn instemming alleen de deeltijdse vorm van onderhavige opleiding betreft.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

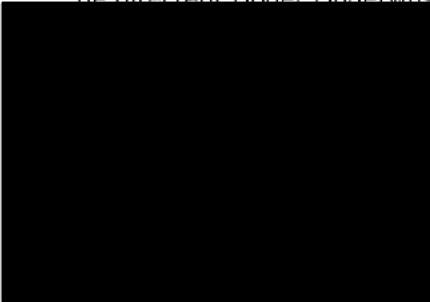
Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Croho-procedure**Onze referentie**
1267092

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de programma niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuw Ad-programma. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk een aanvraag hiervoor in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw programma kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 10 oktober 2017
onderwerp advies nieuwe opleiding hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) Saxion Hogescholen Enschede

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van Saxion Hogescholen ten behoeve van de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) te Enschede.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2017/87

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 13 september 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Saxion Hogescholen om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) als bekostigd programma te verzorgen te Enschede (brief van 7 september 2017 met kenmerk 2017002162). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
10 oktober 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Saxion Hogescholen
deeltijd
hbo Ad

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Saxion Hogescholen om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) als bekostigde opleiding te Enschede te verzorgen.

Pedagogisch Educatief
Medewerker (PEM)
Enschede

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

ons kenmerk
2017/87

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Ad PEM in Enschede aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Ad in het Croho onderdeel Onderwijs. Het Ad programma is gekoppeld aan de pabo. De Ad omvat 120 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden. Het programma bestaat inhoudelijk uit vakken gericht op de ontwikkeling van het jonge kind (0-7 jaar). De Ad is toegankelijk voor afgestudeerden van mbo-4 opleidingen op het gebied van kind en educatie. Studenten dienen gedurende de studie te beschikken over een relevante leer/werkplek van tenminste 16 uur per week. Afgestudeerden van de Ad PEM kunnen aan het werk bij kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, de naschoolse opvang en de onderbouw van het primair onderwijs.

Tegelijk met dit voornemen heeft de CDHO het voornemen van de CHE ontvangen om een Ad PEM in deeltijd in Ede te realiseren. De commissie heeft de beide aanvragen in samenhang beoordeeld.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 6 *Beoordeling criterium a Beleidsregel*

Aanvrager geeft aan dat de Ad PEM reeds wordt aangeboden door de Hogeschool Rotterdam en iPabo (isatcode 80081). De sterk verwante Ad Pedagogisch Professional Kind en Educatie (PPKE) wordt aangeboden door de Katholieke Pabo Zwolle. Recentelijk heeft de CDHO bovendien aanvragen voor Ad's PEM, PPKE en PEP van de Hogeschool Zeeland, Hanzehogeschool, Windesheim, Fontys en Driestar goedgekeurd. Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding al bestaat. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad PEM aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte door te verwijzen naar beleidsstukken van de departementen van SZW en OCW. Ten eerste refereert aanvrager aan het Akkoord Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) dat in het voorjaar van 2017 tussen het departement van SZW en de brancheorganisaties is gesloten. Dit akkoord, waarin is vastgelegd dat wordt gestreefd naar een verhoging van de kwaliteit van de kinderopvang door o.a. de regels voor kinderopvang en peuterspeelzalen gelijk te trekken en een hbo coach bij elke instelling beschikbaar te maken (minimaal 10 uur per jaar per fte), is inmiddels omgezet in wetgeving die door de Tweede Kamer is aangenomen. De wet IKK wordt op 1 januari 2018 van kracht. De Taskforce samenwerking onderwijs en kinderopvang heeft verder in maart 2017 aan de Minister van SZW en de Staatssecretaris van OCW geadviseerd om samenwerking tussen kinderopvang en school te stimuleren en daarbij indien nodig ook jeugdhulp te betrekken. De bewindslieden hebben de aanbevelingen van de taskforce overgenomen en hebben het rapport gezamenlijk aan de Tweede Kamer aangeboden (27 maart 2017, kenmerk 2017-0000051679). Het tweede beleidsthema waar aanvrager aan refereert is het Passend onderwijs. In 2013 is de Werkagenda monitoring, signalering en ondersteuning Passend onderwijs en Jeugd opgesteld door de PO-Raad, de VO-raad, de VNG, het NJi en de Ministeries van OCW en VWS. In het onderzoek van Oberon, dat ten grondslag ligt aan deze agenda, is vastgesteld dat leraren in het basisonderwijs een belangrijke rol innemen bij de ondersteuning van kinderen in de klas. Omdat niet alle lasten op de schouders van leraren terecht kunnen komen wordt gezocht naar nieuwe organisatievormen binnen het onderwijs. Zo kunnen onderwijsassistenten worden ingezet om bepaalde taken over te nemen van de leraar in de klas. Hier speelt de Ad PEM met uitstroomrichting leraar-ondersteuner jonge kind op in. De commissie concludeert dat de Ad PEM aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager onderbouwt de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad PEM aan de hand van ROA 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020', de UWV Sectorbeschrijving Zorg en Welzijn uit 2015, gegevens van de brancheorganisatie FCB en een aantal enquêtes en werkveldraadplegingen die aanvrager in de periode 2012-2017 heeft gehouden. De commissie heeft daarnaast ROA's database AIS geraadpleegd. Uit AIS blijkt dat er voor de

pagina 3 van 6 beroepsgroep leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten geen knelpunten worden verwacht in de personeelsvoorziening in de periode tot 2020.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		1000	1	0.1	gemiddeld
Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten	verwachte vervangingsvraag tot 2020		19400	15	2.4	gemiddeld
Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten	verwachte baanopeningen tot 2020		20400	16	2.5	laag
Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.96				geen

Bron: ROA, AIS

Het UWV constateert in de sectorbeschrijving 'Welzijn, jeugdzorg en kinderopvang' van februari 2016 dat het aantal werknemers in de kinderopvang tussen 2011 en 2014 met 23.000, bijna een kwart, is gedaald (p. 5 en p. 12). Er is sprake van grote personeelsoverschotten in de sector Welzijn, Jeugdzorg en Kinderopvang (p. 5). Het UWV geeft aan dat de arbeidsmarktperspectieven voor starters vanuit hbo of wo opleidingen in de sector Welzijn, Jeugdzorg en Kinderopvang niet goed zijn. Vacatures kunnen volgens het UWV vooralsnog worden vervuld met werkzoekenden binnen de eigen sector. UWV stelt dat het personeelsoverschot aan pedagogisch medewerkers niveau 4 kan afnemen en in 2016 of 2017 om kan slaan in een tekort ten gevolge van plannen voor belastingherziening en een aantrekkelijke economie. Het UWV verwacht wel dat binnen de sector kinderopvang gestreefd wordt naar een hoger opleidingsniveau van de zittende medewerkers.

Brancheorganisatie FCB heeft in 2016 een factsheet gemaakt waarin een overzicht wordt gegeven van het aantal werknemers en gebruikte kinderopvanguren in 2015 in de regio Twente. Hierbij wordt ook een prognose gegeven voor de jaren erna. FCB verwacht dat het aantal werknemers in de kinderopvang en het aantal afgenomen opvanguren zal stijgen in 2016 en 2017 en in de periode 2018-2020 zal stabiliseren op het niveau van 2013 (ca. 2400 werknemers in de regio Twente). Bij deze prognose is nog geen rekening gehouden met een mogelijke groei in het aantal afgenomen uren kinderopvang die voortkomt uit de extra gelden die vanaf 2018 voor kinderopvang worden uitgetrokken (wet IKK). De prognose van FCB heeft betrekking op alle medewerkers in de kinderopvang, dus zowel mbo als hbo niveau. In de meest recente factsheet uit 2017 geeft FCB aan dat het landelijk aantal werknemers in de kinderopvang zal stijgen van 76.900 naar 84.500 in 2020.

Uit de enquêtes en interviews die aanvrager in de periode 2012-2016 heeft gehouden onder werkgevers en potentiële studenten komt geen duidelijke vraag naar afgestudeerden van de Ad PEM naar voren. Uit het verslag van een recentere werkveldbijeenkomst, interviews en een enquête die aanvrager in 2017 heeft gehouden blijkt dat dat beeld wat positiever is geworden. Vier kinderopvangorganisaties hebben aangegeven dat zij binnen nu en 10 jaar één Ad geschoolde pedagogisch medewerker per groep willen hebben. Schoolbestuurders zijn bezig om het onderwijs anders vorm te geven, maar geven niet concreet aan hoeveel medewerkers met een PEM-profiel zij in dienst zouden willen en kunnen nemen.

De commissie constateert op grond van het bovenstaande dat aanvrager een behoefte aan hoger geschoolde medewerkers in de kinderopvang heeft aangetoond. De kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad PEM is echter zeer klein.

pagina 4 van 6 De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft daarbij ook aangetoond dat sprake is van een behoefte aan opscholing van zittende medewerkers in de kinderopvang, zowel landelijk als regionaal. De kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte is echter marginaal. Aanvrager heeft ervoor gekozen om de Ad PEM uitsluitend in deeltijd aan te bieden en stelt daarbij de eis dat studenten gedurende de opleiding over een relevante baan of leerwerkplek van tenminste 16 uur per week dienen te beschikken. Doordat de opleiding uitsluitend toegankelijk is voor werkenden genereren de studenten na afronding van dit Ad programma geen extra druk op de arbeidsmarkt. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister het zwaartepunt High Tech Systemen en Materialen (HTSM) vastgelegd. Aanvrager betoogt dat de Ad PEM aansluit op dit zwaartepunt via het expertisecentrum TechYourFuture. Dit expertisecentrum ondersteunt volgens aanvrager voor- en vroegschoolse educatie (vve) en het basisonderwijs met het duurzaam en effectief inpassen van wetenschap en technologie in de dagelijkse praktijk, met een breed onderwijsaanbod, onderzoek en professionaliseringsmethodieken. Het expertisecentrum initieert onderzoek en ontwikkelt activiteiten gericht op het systematiseren van kennis en ervaring over hoogwaardig onderwijs op het gebied van wetenschap en technologie. De Ad PEM sluit aan op de activiteiten binnen dit expertisecentrum, en daarmee op het zwaartepunt HTSM. Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 13 september 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Saxion om de Ad PEM in Enschede aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom is de afgelopen jaren gegroeid. De commissie heeft daarnaast de instroomprognoses in verwante Ad programma's PEM, PPKE en PEP onderzocht.

Opleiding	instelling	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/2016	2016/2017
Ad PEM	Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar	0	0	0	0	0	12
Ad PEM	Hogeschool Rotterdam	18	69	120	108	115	148

Bron: BronHO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen Ad PEM op grond van een interessepeiling onder werknemers van kinderopvang-organisaties en scholen in de regio. Aanvrager verwacht dat circa 30 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen Ad wordt afgezet tegen de geringe arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien enige ruimte is om deze Ad binnen het bekostigde domein vorm te geven. De commissie acht het daarbij essentieel dat aanvrager eist dat studenten

pagina 5 van 6 beschikken over een relevante baan of leerwerkplek en dat de Ad dus uitsluitend voor werkenden wordt ingericht.

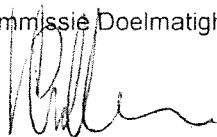
Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur in Enschede. De Ad PEM maakt deel uit van de hbo bachelor Leraar basisonderwijs die in Enschede wordt verzorgd. De Ad is samen ontwikkeld met het ROC Aventus te Deventer en het ROC van Twente te Almelo. De Ad PEM sluit aan op het Expertisecentrum Jonge Kind en het Expertisecentrum TechYourFuture en uit de werkveldraadplegingen en interviews blijkt dat Saxion nauw samenwerkt met werkgevers in de regio.

Vestiging van de Ad PEM in Enschede heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod; de verwante Ad programma's zijn gevestigd in Zwolle, Rotterdam, Amsterdam en Alkmaar en worden gevestigd in Vlissingen, Eindhoven, Tilburg, Den Bosch, Gouda, Groningen en Almere.

De commissie concludeert dat er een geringe ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad PEM in Enschede te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.